

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Dominica 13/25 sept.</p>	<p>Va esi in fia-care domi- neca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dan tablouri pompóse. La fia-care numeru se ala- tura o cöla de romanu.</p>	<p>Pretulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 37.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la töte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dlora Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
--	--	---	--------------------	---	--	-------------------------------

Provocare.

Voitorii de a luá parte la adunarea pentru constituirea Societátií cu scopu de a creá unu fondu spre a infiintá unu teatru natiunalu romanu, ce se va tiené in 4 si 5 octomvre a. c. calindariu nou, in Dev'a, sunt rogati a se adresá catra comitetulu arangiatoriu pana in 28 septemvre a. c. spre a se poté face dispuse-tiunile necesarie.

Dev'a, in 6 sept. 1870.

in numele comitetului
Simeonu Piso.

Datinele poporului romanu.

(*Berea séu ospetiulu fecioriloru de la tíera. — Jocurile natiunale. — Chiuiturele. — Vergelulu.*)

1.

Asta-di, candu armele civilizatiunii mo-
derne pe dí ce merge deríma câte o datina
frumósa si necesaria a natiunii nóstre; asta-di,
candu lumea nóstra cea culta de acum, carea
se numesce inteliginta si cultivata, socotesce,
cá aceea e inaintare déca ea se impopotíeza in
pene straine, nu numai despretiundu, dara
avendu chiaru si de risu datinele parintiloru

si a strabuniloru nostri, datinele, cari erau si
aru fi inca cele mai practice si mai frumóse
idile, ce dícu! cari aru fi inca celu mai luci-
toriu si mai dulce nimbu alu tuturoru solemni-
tátiloru nóstre familiare si natiunale,*) asta-di
in fine, candu civilizatiunea cea falsu intielésa,
pe care mai adevératu amu poté-o numí *poleire
lucia dar insielatória* a mai tuturoru obiceiuriloru
nóstre celoru vechi si traditiunale, ne amenintia
a nu ne mai cunósce ce si cine suntemu, de
unde ne tragemu, si pe ce pamentu ne nutrimu:
reproducemu ací o datina, carea pana mai eri
alalta a fostu in vigóre, si s'a serbatu de catra
feciorii tierani cu cea mai mare solemnitata in
unele parti ale Bucovinei, mai cu séma in sa-
tele colonisate óre candu de fratii Ardeleni,**)
éra acuma pe dí ce merge acésta datina apune
din viétia.

Acésta datina, de si acuma pucinu insem-
nata, dara de mare importantia pentru originea
nóstra, se numesce *ospetiulu fecioriloru de la
tíera*, séu dupa cum o numesce poporulu insu-si
— *Berea*.

*) Calendariulu Bucovineanu.

***) Dupa cum am esperiatu, in Ardélu acésta
datina se serbéza si acuma cu cea mai mare solemni-
tate. Aut. (A se vedé „Ospetiulu fecioriloru“ din Ar-
dealu, in „Familia“ 1869 nr. 52. Red.)

Berea e o datina vechea, si se serbéza totu de-una in serbatorile Creatiunului de catra feciorii si fetele de la tíera.

* * *

Cu vr'o câte-va dîle inaintea Cratiunului toti feciorii, holteii, dintr'o comuna se aduna la unu locu, la o casa anumita, si ací adunati fiindu incepu a se consultá intre sine: cum voru petrece serbatorile venitórie si cum voru arangiá *Berea*.

Intre cei adunati se afla feciori de tóta man'a, mai betrani si mai tineri. Betranii, cari au datu mai de multu in Bere, si cei tineri, cari inca n'au datu nici de feliu.

Baetanii, cari inca n'au intratu de feliu in jocu, cari n'au jocatú nici la o adunare pana acuma, trebue mai antâiu sê jóce la acésta petrecere... la *Bere*, si de acolo vine dîcal'a: *a da séu a pune in Bere*.

Deci cei tineri n'au votu la ori si ce desbatere, ce se face in asta adunare, ci numai cei inaintati in etate,... cari au datu mai de multe ori in Bere, ci ei trebue numai sê asculte ceea ce li s'a poruncí de cei mai mari.

Adunati fiindu ací, cum am dîsu, toti aceia câti au sê deie in Bere, se scóla unulu, carele e mai betranu, mai onoratu si mai expertu si incepe urmatóriele:

— „Vedeti fratiloru! Ddiu e mare si poternicu, elu ni-a daruitu viéti'a sê ajungemu éra-si aceste sante serbatori; si fiindu câ-i poternicu, elu ni-a datu viéti'a ca, cum le-amu ajunsu asié sê le si petrecemu in bucuría si veselía, deci lui sê-i multiamimu, pe dinsulu sê-lu laudâmu!

— „Noi, fratiloru! ne-amu adunatu ací spre scopulu acela, ca sê serbâmu si intru acestu anu, pe la aceste sante serbatori, datin'a cea strabuna,... *Berea*, precum au serbat'o mosii din stramosii nostri. Da!... s'o serbâmu! câ-ci atunci ni-arú fi rusîne candu amu uitá-o, acésta datina cu totulu frumósa. Deci in unire si fratía vomu petrece aceste dîle impreuna, cu bucuría si fratía, precum au facut'o acésta si parintii nostri, numai... atât'a ve spunu... fiti cu minti, linisciti, ca sê nu ve faceti de rusîne naintea strainiloru, cari, dupa cum ve este si vóue cunoscutu, totu pasulu ni-lu urmarescu, socotindu câ numai ei sunt ce sunt, ér noi... si voescu ca sê ne strice obiceiulu!...

Dupa aceste cuvinte rostescu cu totii:

— „Unire sê fia si onórea vomu pas-trá-o!!

Unulu dintre dinsii, carele e mai istetiu si mai indresnetiu, incantatu fiindu de petrece-reá loru si de cele ce-au sê urmédia, curma sîrulu vorbei prin urmatoriulu cantecu:

In unire si fratía,
Si in dulce armonía
Noi acesti câti-va feciori
Aste sante serbatori
Le-omu petrece totu jocandu,
Totu jocandu si chiuindu,
Totu jocandu cu fete mari,
Cu fete de gospodari,
Vomu jocá fetitiele,
Ne-omu jocá dragútielile,
Câ-ci, vai Dómne! dragu li-i loru
Sê jóce in serbatori
Cu draguti de subsuori!
Vomu serbá
Berea,
Vomu cantá,
Vomu jocá,
Vomu mancá
Si vomu bé
Vinu de celu bunu, piparatu,
Câ-ci asié e 'ndatinatu
Pe l'aceste serbatori
Sê petréc'ori ce fecioriu!...
Vomu cantá,
Vomu jocá
Iha! Iha!

Dupa tóte aceste alegu pe doi insi dintre dinsii, cari sunt mai betrani, mai experti si mai de onóre, denumindu-i conducatori acestei petreceri, dandu-li numele de *Colceri séu Vataji*, adeca: lautari de sama peste tóte, peste beuturi si peste *colaci*, cari i-aducu fetele candu vinu la jocu la Bere.

Dupa acestia alegu pe doi séu trei dintre cei tineri, ce acuma antâia óra dau in Bere, numindu-i *chiamatori*, avendu acestia sê poftésca pe la tóte casele unde se afla fete mari, ca sê vina dimpreuna cu parintii loru la jocu la Bere.

Mai departe alegu doi insi arangiatori peste lautari si peste jocu, precum sê tiena si ordine in odai'a unde se voru petrece dinsii, ca sê nu se afle nimene pe urma din óre-si-cari cause atacatu.

In fine punu in cale câte câtu are sê contribue unulu pentru lautari si pentru beutura.

Cei mai tineri, fiindu câ pentru prima-óra dau in Bere, de aceea contribuescu mai pucini bani, inse mai multa beutura, ceialalti potrivitu,

fia-care câte o balerca de bere séu de vinu-arsu.

In fine, dupa ce s'a hotaritu tóte cum au sê urmedie, cum si cu ce are sê s'arete fia-care in diu'a de Cratiunu la Bere, se ducu fia care pe a casa.

II.

Diu'a de Cratiunu a sositu... E spre séra ... toti cei de mai susu amintiti feciori se aduna la cas'a unde are sê fia Berea.

Fia-care aduce câte o stiela de vinu-arsu in traistutia si o dâ Colceriloru in mana. Colcerii au camaruti'a loru separata si acolo le stringu tóte.

Lautarii au sositu.

Arangiatorii poruncescu lautariloru sê cante.

Lautarii intóna viórele pe *hora*... Toti feciorii adunati se prindu de mana si cu nesce pasi lini si fantastici incepu a jocá, candu in drépt'a candu stang'a linu leganandu-se, éra unulu dintre dinsi si mai alesu unu arangiatoriu incepe a chiuf :

Frundia verde mere, pere,
Aferimu de-a nóstra Bere,
Bere ca la noi in satu
Nici nu este, nici s'aflatu !

Dati feciori incetisioru,
Totu picioru langa picioru,
Sê se duca vestea 'n satu
De-a nostru jocu pré minunatu. etc.

Cum se finesce hor'a acésta, *chiamatorii* se departédia prin satu si incepu a chiamá fetele la Bere.

Ceialalti feciori inse jóca totu mereu...

III.

Cum ajungu chiamatorii la o casa, unde se afla vr'o féta mare, si cum intra in launtru, dupa ce dau *buna sér'a*, incepe unulu urmatóriele:

Cinstiti gospodari,
Ne-amu de boeri mari,
Este-unu obicei
La noi la Romani
Pastratu din strabuni,
Ca pe la Cratiunu
Ori care Romanu
Sê se veselésca,
Veselu sê traiésca,

Cum s'au veselitu,
Si s'au petrecutu
Si ai nostri mosi,
Mosi si restramosi.
Deci dec'aru sê fia
Asta veselía
Si la noi acesti
Soli imperatesci,
Ve poftimu acuma
Sê faceti chiaru una
Sê veniti cu fiic'a
Domniloru-Vóstre
Pan' la Berea nóstra,
Ca noi sê jocâmu,
Sê ne petrecemu
Cu toti impreuna
Si cu voia buna
Aste dîle sante
De Dieu renduite ;
Câ-ci cin' póte scí
Ori de-omu mai traí
Pana la altu anu ;
Deci in acestu anu
Ve poftimu veniti,
Déca ne iubiti,
Dar nu banuiti !...

— Cátu din partea nóstra — respundu parintii copilei — ne vomu implini detorinti'a, dupa cum ni e si cerinti'a si ceea ce se cuvine multiamimu din tóta anim'a, câ nu ne-ati incungiuratu.

Dupa aceste cuvinte din partea chiamatoriloru si din partea parintiloru copilei, esu chiamatorii si se ducu mai departe, repetîndu totu aceste oratiuni la fia-care casa.

In fine, gatandu de chiamatu pe la tóte fetele, se intorcu éra-si la Bere, jocandu si acestia dimpreuna cu ceialalti pana mai in diori.

IV.

A dóu'a dî de Cratiunu deminéti'a incepu fetele poftite a se gatá de Bere. Inse, de óre-ce fetiorii contribuescu banii pentru lautari si diferite beuturi, fetele inca sunt indetorite sê contribue ce-va, si mai alesu mancâri.

Ele trebue sê duca la Bere colaci, nuci, mere etc. etc.

Fét'a, carea merge de la o bere la alta, pentru câ de multe ori sunt si mai multe Beri intr'unu satu, si nu duce colacu la aceea Bere, dupa cum e datin'a, e nebagata in séma de ori si ce fecioru, sê fia ea câtu de onorata si câtu de frumósa.

Si óre de unde vine acést'a?

De acolo, câ asié e datin'a strabuna, si asié
trebuie sê fía! Cum facu cele multe, asié trebuie
sê faca si cea una, déca doresce sê fía jocata.

Pe langa colaculu, carele este indatinatu,
mai ducu fetele la Bere

Invertite in tavele,
Mere, nuci si alunel.

Colaculu, ce-lu ducu fetele la Bere, nu e
unu colacu ordinariu, micu, ci e unu colacu
mare, impodobitu cu flori diferite.

Simeonu Fl. Marianu.

(Va urmá.)

Frumseti'a lacrimeloru.

L'atto d'ogni gentil pietate adorno
E'l dolce amaro lamentar ch'i 'udiva
Facear dubbias se mortal da uua o diva
Fosse che'l ciel rasserenava intorno.
Petarca.

Scumpa copila, bela virgina,
Candu te vediussem antâiu in lume,
Pe a ta buza dulce de dîna
Infloriá fragedu unu castu surisu.
Dar peste-o óra frumosu-ti nume
Eu lu-uitasem, cum uiti unu visu.

Te vediuu rece si ganditória,
Te vediuu trista a dóu'a dí,
Precum in tótna palid'a flóre;
De atunci cu dorulu la tine vinu,
Te vedu in visuri — far'a voi —
Te chiâmu pe nume, gemu si suspinu.

Te revedu asta-di neconsolata,
Pe-alu suferintiei sinu inghiatiatu
Fruntea plecandu-ti, si desperata,
Riuri de lacremi versandu in doru:
Asta-di, copila, m'am inchinatu
Dorerei tale, si te adoru!

Mi-ai parutu bela candu surideai,
Erai sublîma candu suspinaí,
Dar ai fostu angeru candu lacrimai.

I. C. Dragescu.

Crucea négra.

— Novela. —

Suntemu in Transilvani'a. Satulu unde
incepe istori'a nóstra e asediatu sub unu gi-
ganticu pitioru de munte. Trecandu de la satu

spre apusu pe o vale ingusta, cam de o mila
de locu, se deschide o poéna larga si romantica
intocmai ca unu paradisu, unu plaiu atâtu de
dulce si smaltatu de tóte frumsetiele naturei,
cum a creatu Domnedieu de minune pe totu
pasulu in frumós'a Transilvania.

In partea de catra apusu, sub cóstea mun-
telui, in umbr'a cea marétia a unei paduri, se
redica poternicu si pomposu unu castelu be-
tranu. Cum mergi pe vale catra poéna, lu-vedi
departe in tóta superbi'a lui, cum dominédia
valea si poén'a ca unu gigante betranu. Si aici
intr'unu locu asié romanticu, intr'o gârla asié
secreta si pustía, atâtu de bine i se siede, se
pare câ aici si-a ascunsu omenimea padi'a, sê
asculte secretele muntiloru, sê culéga trecutul
din vuetulu venturiloru, si desmerdâriile natu-
rei din siópt'a zefiriloru de munti.

In castelu siedeá unu domnu betranu,
domnulu tienutului intregu si a satutiului din
vale. Singuru si-petrecea viéti'a betranetieloru,
mangaiatu de desmerdarea unei copile blande
si frumóse, ce i-a datu Domnedieu pentru in-
dulcirea dîleloru de betranetie.

Betranulu si-iubiá fét'a cu tóta poterea
iubirii sale, o iubiá ca pre un'a, ce singura i-a
mai remasu, langa averea cea multa, din fan-
tasiele si dorintiele tinereloru visuri. Pentru
ea erau tóte, servitorii cei multi prin curte,
pomp'a si parculu acelu romanticu, ma si vié-
ti'a asta singuratica, tóte erau pentru ea, pen-
tru placerile scumpei copile.

Petreceau amendoí cu iubire adeverata.
Betranulu i spunea de lumea cea mare ce a ve-
diutu, de frumsetiele ei, si nu odata de frumo-
sulu vîtoriu ce o asteptá pe ea. Copil'a i spu-
nea cu atâ'ta placere si naivitate tóte câte
cugetá si câte-i placeau, . . . numai una nu-i
mai spunea in veci Tóte le scieá betranulu,
numai una nu scieá.

Asié-su copilele in etatea desvoltârii; —
tóte ti le spunu, si se pare câ tóte le scíi, dar
un'a arare ori, séu dóra nici odata nu o mai
scíi, si ast'a e cea mai dulce si cea mai mare.
Si vedi, de câte ori nu se intempla, câ o fetitia
inocenta, fara calculatiuni, fara combinatiuni
rafinata, cu unu picu de secretu, te pórtá diu'a
cu lumina. Me temu sê nu fi patítu asié si be-
tranulu nostru.

Cum se facea diua, se scolá August'a, fe-
tiór'a cea frumósa, siedeá incotita pe perina si
meditá câte o óra cu patim'a unei adeverate
simtîri, dar acésta nu o scieá betranulu, câ-ci
dupa o óra viniá copil'a cu atâ'ta bucuría, si
sarutandu man'a betranului, se perdea prin tu-

fisiulu gradinei singura, séu celu multu cu o betrana incrediuta. Sér'a asísderea i sarutá man'a, si se departá in odai'a sa; dar betranulu nu scieá ce cugeta, ce face, ce doresce ea acolo?

Betranulu candu erá singuru, esia pe balconulu celu largu si incungiuratu cu crengile unui arbore mare, si privieá in giuru'u seu ca vulturulu din stanca. Erá ce sê vedea, câ tóta natur'a erá marétia si delectatória, dar ochiului totu-si la unu punctu erau tîntiti in veci.

curte pana la crucea cea négra, acolo se asiedia pe érba, incotea pe mormentalu crucii, si meditau ambii tacuti, elu ca crucea, si crucea ca elu. Amendoi erau betrani si striviti de timpuri, amendoi erau singuri si tristi. Aici dormia somnulu seu celu fericitu repausat'a lui socia, si cea mai mare parte din fericirea unei vieti.

Sér'a viniá éra a casa, si se culcá si meditá. Candu adormia totu sgomotulu in curte,

Generalulu Uhrich, aperatoriulu Strassburgului.

De a drépt'a dumbrav'a verde, acolo si petrece paserea viéti'a, cantecele si dorintiele ei de demanétia pana sér'a; nainte valea cea smaltata cu flori; indereptu muntii cei falnici — si de a sang'a, intr'o poenitia, intre dóue aripe a unei paduri, se vedea trista o cruce de pétra négra. Aici erau tîntiti ochii betranului de demanéti'a pana sér'a. Adese mai esieá din

adormia si elu, cugetandu, câ dormu tóte, si frumós'a Augusta.

Se caescu de multe ori betranii catra tineri, câ pana ce tinerii dormu, betranii nu potu de cugete; dar nu-si aducu a minte, câ de multe ori se schimba trebile, si pana ce dormu betranii, tinerii nu potu dormi de ganduri.

(Va urmá.) V. R. Buticescu.

Trasure generale ale societății franceze.

(Continuare.)

Adeveratii amici ai progresului si ai tieriei candu s'au lovit cu fruntea de acestu monstru, care intinde braciile sale hidóse in calea ideiloru celoru mari, au inceputu o lupta generósa in contra-i. Inca de pe la 1815 s'a formatu in Franci'a o „societate pentru instructiunea elementaria.“ In midiloculu lupteloru cu aristocratí'a si partid'a clericala, inimici ai instructiunii, cari se temeau ca de mórte de luminarea poporului, pintre calomnie, pintre suferintie si descuragiári de totu felulu, acésta societate a mersu inainte mai bine de o jumetate de seculu, si adi in tóte partile tieriei sunt cursuri de adulti, cursuri de sér'a, cursuri regimentarie, cursuri de inchisóre, bibliotece poporale, cari aducu unu mare serviciu si contribuiescu multu la latírea cunoscintieloru. Scopulu acestei societáti este latírea invetiaturei, perfectiunarea metodeloru de instructiune, imbunatatírea sortii institutoriloru primari, acestoru adeverati pionieri ai progresului. Se facu dese incuragiári prin mentiuni onorabile, prin impartírea de medalie de bronzu, medalie de argintu pe la elevii, cari se distingu, pe la institorii si institutricele din scólele libere si laice, autoriloru de opere mai bune pentru instructiunea elementaria, si toturoru cari aducu instructiunii serviciu demne de recompensa. Se tienu in totu anulu conferintie, in cari se desbatu cestiuni relative la instructiune. Un'a din preocupatiunile principale ale acestei societáti, este cultur'a femeicii si stergerea diferintiei enorme ce esiste intre instructiunea loru si a barbatiloru.

In timpulu din urma mai alesu s'a facutu multu pentru instructiunea poporului; ea a devenitu obiectulu de ingrigiri fórte serióse a clasei inteligente, cu atátu mai virtosu cá guvernulu o negligeá si a aflatu de cuvenintia a miciorá inca sum'a destinata instructiunii primarie in budgetulu statului, in locu de a o mari.

Vorbindu despre instructiunea poporala, intielegemu atátu pe poporulu de la tíera câtu si clasa uvrieriloru de prin orasie.

*Uvrierulu,**) este clasa cea mai nefericita, dar potemu díce si cea mai generósa. Elu nu e

*) Intrebuintámu acestu terminu, pentru cá in limb'a nóstra nu se afla unu nume propriu pentru acésta clase de ómeni, care nu esista la noi. *Lucratoriu* corespunde cu *travailleur*, care insémna atátu pe uvrierulu câtu si pe lucratoriu de pamentu.

stringatoriu ca tieranulu, si mai alesu cararea carcimei o cunósce multu mai bine; acésta este urmare de multe ori fórte trista a modulu seu de viétia. Numai ací mai póte aflá si elu pucinu repausu si pucina vóie buna cu ceialalti cameradi ai sei. La multi din ei inse betí'a este unu vitiu ruinatoriu, ceea ce nu se afla la tieranu. Dar elu recompenséza acestu defectu prin o alta virtute care lipsesce tieranului.

Tieranulu este economu, ádeseori pana la avaritia, dar uvrierulu este generosu. Elu nu póte vedé pe vecinulu seu suferindu fara sê-i vina in ajutoriu. Decâte ori nu imparte pana sa, vestmintele sale, pana la cea din urma avere a sa, cu cei ce n'au nimica! De câte ori familie sirmane si incarcate de copii n'au adoptatu vre-unu orfanu abandonatu, ca sê nu-lu lase fara nici unu ajutoriu pe stradele orasiului! O colecta de binefacere este primita in atelierele uvrieriloru totu-de-una cu o simpatía miscatória. *)

Ori ce idea generósa este imbracisata de dinsulu cu caldura si destépta in anim'a lui unu nobilu entusiasmu. Uvrierulu are o cultura a animei, care nu se afla pintre poporatiunile rurale. Elu scie sê fia generosu chiar cu inamiculu seu candu l'a invinsu. Pe campulu de lupta, candu e vorb'a sê ajute pe cei raniti séu sê deie onorile cuvenite celoru morti, nu esiste diferintia intre amici si inimici, pentru elu toti sunt frati. In timpu de revolutiuni, candu fortun'a a fostu favorítória democratíei, s'a vediutu ádeseori ómeni imbracati in bluse facéndu sentinela la pórt'a nobililoru pentru a-i asigurá in contra periculeloru.

Elu are apoi independintia politica. Pe candu guvernulu se folosese de voturile poporatiuniloru rurale spre a-si aduce ómenii sei in camera, uvrierulu scie sê proteste cu demnitate in contra fortiei si amagirii; elu intielege dreptulu seu de alegatoriu si votéza cumu-i dictéza consciinti'a. Blusele au onoratu totu-de-una rangurile partidei liberale.

Scumpetea traiului, care a crescutu atátu de multu de câti-va ani, si micimea salariulu seu, face inse ca conditiunea vietii sale sê fia fórte grea. Din acésta cauza immoralitatea secului femeiescu in clasa uvrieriloru este o plaga a societáti. Schimbarea relatiuniloru sociale si inmultírea masíneloru a fostu in multe privintie desavantagiósa acestei clase. De aceea sórtea uvrierulu este obiectulu de preocupa-

*) Vedi Mazières: *La société française, études morales sur les temps presents.*

tiune a socialistiloru si economistiloru; si s'a facutu multu in acésta privintia pentru usiorarea vietii sale. Ei au intielesu inse, câ celu mai salutaru remediu in contra reului, si celu mai bunu midilöcu de a ameliorá sórtea si a adauge prosperitatea, este instructiunea si cultur'a morala.

Bugesí'a. Burgesu se numesce ori care locuitoriu din orasie séu de la tíera, care n'are o profesiune manuala, si care n'are pretensiunea de a portá titluri de nobletia, fia-ni permisa espresiunea, caruia nu-i place a-si legá numele de unu pociumbu nobilitariu. Rangurile burgesíei se largescu in tóta diu'a prin elit'a cetataniiloru din paturele inferióre ale societátii, din care a esítu intréga burgesí'a. Pe candu tieranulu si uvrierulu sunt braciele Franciei, burgesí'a este sufletulu ei. Ea administréza afacerile sale si represinta in lume spiritulu si ideile sale.

Din sinulu burgesíei esu de ordinariu ómenii cei mai celebrii in industría, in sciintie, in arti, in literatura, ale caroru opere sunt posesiunea Europei intregi. Nicaiuri nu vei infilní intr'unu salonu o societate mai alésa, compusa din ómeni de sciintie si eruditiune, din literatori, musici, pictori, poeti, si din femei cari prin bunulu gustu in maniere si conversatiune, prin cultur'a, elegantí'a si gratiele loru sê deie atâta farmecu societátii. In salónele burgesíei de astadi póte nu vei aflá lucsul, finéti'a si póte chiar urbanitatea care caracterisá renumitele societáti din secululu alu 17-lea de la curtea lui Ludovicu XIV, dar intr'insele domnesce unu spiritulu de civilizatiune superioru spiritulu de atunci; este o cultura mai reala, mai adevérata.

Burgesí'a a datu talente, capacitáti si genii toturoru ramuriloru de cultura. Ea are reprezentanti illustri in Institutulu de Francí'a „care este inca tribunalulu sciintificu celu mai autorisatu in Europ'a“, in academie si in tóte institutiunile Franciei.

Cei mai renumiti ómeni politici au esítu din rindurile burgesé; si astadi ómenii cari au luptatu, cari au priveghiatu neincetatu a supra destiniloru Franciei, din cari multi au preferitu esiliulu decátu sê plece fruntea sub unu guvernulu nascutu prin sila, cari prin serierile, prin resistinti'a si energí'a loru au facutu ca poporulu francesu sê se destepete din letargí'a in care se aflá, sunt cei mai multi din sinulu burgesíei.

Totu-de-una in timpuri de crisa ea a sciutu dá esemple mari de sacrificiu. Ca sê ne ser-

vimu de unu esemplu, lovirea de statu de la 1851 candu s'a imputatu natiunii francesé atátu de multu abandonarea de sine, a implutu Europ'a cu ómeni devotati causei publice, cari de pe tiermii esiliulu voru trebúí intr'o dí sê se reintórca triumfatori; (S'au si rentorsu. Red.) si afara de acestia diu'a de 2 decemvre 1851 a lasatu inca o figura mare in istori'a Franciei. Mediculu Baudin, care nepotendu rescolá poporulu, s'a opusu singuru ostirii inca cu cinci soci ai sei, si a fostu inpuscatu pe vîrfulu baricadei impreuna cu unu june uvrieru, care n'a voitu sê se despartia de elu, acestu Baudin a facutu din numele seu unu monumentu devotamentulu patrioticu si unu protestu nestersu in contra actulu de la 2 decemvre.

Influinti'a burgesíei in afacerile publice in adevéru s'a cam micioratu prin sufragiulu universalu; dar stâ in voi'a ei s'o castige éra-si, déca si-va reluá energí'a ceruta si va sci sê voiésca.

In privinti'a politica a domnitu in anii din urma pana acum unu feliu de pirotéla in burgesí'a mai alesu in cea de la tíera, care este inferióra burgesíei din orasie si in privinti'a intelectuala si morala.

Unulu din relele principale este multímea functiuniloru, din cari resulta o multíme de alte rele. Mai antâiu se detragu unu numeru enormu de bracie si capacitáti de la alte ramuri de activitate, cari aru poté aduce folosu, si aru poté inmultí tesaurulu publicu, atátu materialu câtu si moralu. Este apoi incarcarea bugetulu cu sume colosale pentru a platí atáti'a mangitori de hartía; pe langa acésta functiunarii, afara de esceptiuni demne de totu respectulu, dar cea mai mare parte sunt buni, onesti, ce vrei, inse candu e vorb'a de opiniuni politice sunt pré complexanti, (terminulu este francesu, dar Romanii inca lu-intrebuintiéza!)

Dar, ce e mai reu din tóte, e lips'a de convinctiuni si de demnitate personala in afacerile politice, e capitulatiunea vointiei, care este unu isvoru de degradare si lasítate. Multímea functiuniloru este o plaga a toturoru statelor, unde se afla guvernele concentrate in man'a unui séu câtorva ómeni; pentru câ astfeliu de guverne si-afla pintre ei unelte trebuintiósé, si-i protegu; de ací favoritismulu, intrigele, coruptiunea si umilirea, cari se intindu ca o bu-ruiéna veninósa a supra societátii.

(Finea va urmá.)

M. Strajanu.

SALONUL.

Conversare cu cetitóriele.

— Pesta 22 septemvire. —

Inchide-ti ochii Grecia!...

Nu cugetati, onorabile cetitórie, cá prin acésta esclamatíune vinu a me adresá contra descendintii clasicei Elade! Dar cu atátu mai pucinu sê alunecati a crede, cá intrebuintiezu vr'o parabola, cá facu vr'o alusiune la una din nenumeratele nóstre slabiciuni sociale si nationale!

Acésta esclamatíune mi-a venit in minte éc'asié, ca din chiaru seninu, cá-ci din intemplare mi-adusei a minte de o gentila comedía francesa, la a careia representatiune asistai intr'un'a din serile trecute.

Scen'a ni infatísiédia unu codru verde, cu padure frumoása, din care sierpuesce unu sprintenu riu-relu de munte. E nópte, stelele lucescu, si arborii padurei adumbrescu valea opusa steleloru...

Josu in vale stá o bute. In acésta dórme unu omu. Cine ar fi altulu decátu — Diogene?!

Elu e, cá-ci — am uitatu a vi-o spune — scen'a se petrece in Greci'a.

De odata apare in nópte o figura inaintea butii lui Diogene, si i cere cvartiru pe nópte. Cinculu filosofu inse nu pare a cunoácea cuventulu „ospitalitate“, si refusa ori ce rogare in privinti'a acésta.

Dar figur'a rogatória nu desperéza, si díce lui Diogene:

— Uita-te celu pucinu la mine!

Filosofulu somnuros si-scóte capulu din bute, si se uita inaintea sa, si se uimesce, cá-ci ca prin farmecu figur'a aceea se prefacú in o dína graciósa. Diogen e esclamá frapatu si incantatu:

— Ah Iris, dín'a curcubeului!

— Da, eu sum! — respunse ea cu unu surisu rapitoriu.

— Dar pentru ce ai parasitu Olim pulu?

— Ast'a are o istoria particulara. Vinerea cu Juno s'au certatu. Caus'a certoi loru fu amorulu feteloru tinere. Vinerea intariá, cá aice la voi pe pamentu nu esistu nici macaru trei fete de cincispre-diece ani, cari sê nu fía inamorate. Juno i contradícea. In fine apoi se remasíra, — si ambele me tramisera josu sê cautu trei fete de cincispre-diece ani neinamorate inca, si-apoi sê le ducu cu mine in Olimpu.

— Ai intreprinsu o lucrare zedarnica, — respunse filosofulu, carele esíse deja din bute.

— Cum asié? — lu-intrebà dín'a simtíndu-se óre-cum ofensata de cuvintele lui Diogene.

— Vedi, dína draga, eu cautu numai unu omu, si nici cu larz'p'a nu potu sê gasescu... Dar totusi eu te voiu conduce la unu locu, unde vei gasí celu pucinu un'a de acele, de cari cauti, cá-ci altele nu se afla...

— E bine, condu-me dar la ea!...

Ei plecara in susu spre munte, in codru, intre arbori verdi. De odata Diogene oprí pe Iris langa unu riu cristalinu.

— Uita-te — díse elu — in acestu riu, si vei

vedé intr'insulu portretulu fiintiei cautate.... Hahaha! ..

Satir'a filosofului atinse fórte neplacutu vanitatea dínei, si ea decise a se resbuná, — pentru cá — precum sciti — femeile nimica nu lasa neresbunatu.

Ea invóca ajutoriulu lui Amoru. Petulantulu copilulu cu dóue aripe apare pe pisculu muntelui. Elu si-incórda arculu, si sagét'a de amoru nimeresce anim'a filosofului.

Elu incepe a face curte dínei prin cuvinte inflo-rilate... Ea se plange de — fóme... Elu alérgea numai decátu in orasiu, sê-i aduca mancári si beuture de cele mai fine... In scurtu elu revine, aducéndu o corfa plina de bucate alese... Dar ce schimbare!...

Cinculu filosofu apare frisatu, cu perulu incretítu, si imbracatu in vestminte frumoése... ca astu-felu sê cucerésca mai usioru anim'a dínei incantátorie....

Candu dín'a lu-zaresce astu-felu metamorfosatu, lu-intreba cu suprindere, cá ce a facutu? — Diogene i respunde, cá s'a imbracatu nitielu mai curatu, — inse elu díce a parte:

— Inchide-ti ochii Grecia, sê nu poti vedé pe filosofulu teu!

Apoi elu ocupa locu la piciórele dínei, i servesece, si de câte ori i intinde vr'o bucata nóua, totu-de-una díce a parte:

— Inchide-ti ochii Grecia!

Iris vede cu multa placere, cá graciele sale au ametítu pe barbatulu seriosu, — dar ca sê-si póta esecutá resbunarea cu mai multa siguritate, ofere lui Diogene vinu. Acest'a nu avea datina sê beie vinu. Dar cine ar poté resiste la o imbiare atátu de gentila? Filosofulu bé éra-si, si mai repetiesce ast'a de multe ori, cá-ci vinulu e bunu; dar de câte ori elu golesce vr'unu pocalu, totu-de-una se întórce a parte si díce:

— Inchide-ti ochii Grecia!

In urma apoi atát'a se totu uita in ochii dínei, si atát'a totu bé, — pana ce si-permite si elu o rogare, si cere o sarutare.

Dín'a spariata fuge intre arbori, filosofulu dupa ea; dar candu ei ajungu la riu in care se uitara mai nainte, Iris díce lui Diogene:

— Tu cauti unu omu... Dar uita-te in acestu riu!... Este omu acela colo!... Hahaha!

Bietulu Diogene se trediesce, vede cá o femeia si-a batutu jocu de elu, si nu díce altu-ceva, decátu:

— Inchide-ti ochii Grecia!...

Sub impresiunea acestei esclamatíuni incepui sê scríu si eu sírele presinte.

* * *

De câte ori ieu acuma in mana vr'ufu diariu politicu, totu-de-una me cuprinde o dorere sufletésca, cá-ci totu-de-una am sê cetescu despre unu nou sacri-legiu comisu pe altariulu artiloru.

Celebr'a catedrala din Strassburg plange in ruine... Renumit'a biblioteca de acolo s'a prefacutu cenusia...

Orădu lunei civilizate, Parisulu, e incungiu-
rata de ôste inimica. . . . Artille plangu. . . .

Fecier'a bois de Boulogne, unde chiar acuma-su
trei ani admiram frumescile naturale potestate cu ar-
tea sublîma, acuma se afla in disordinea cea mai
mare. . . .

Frumoselo alee, pe cari atuncă resunau conver. âri
viale, cantece melodiöse, risete usiore: acuma sunt
pline de mîi si mîi de vite, cari nu mai au ce mancă,
ci rodu frundiele arboriloru. . . . Drumurile mari, pe
cari intro 4-6 ôro dupa miédia-di me delectam la ve-
derea trasureloru eleganta, — in ôflele presente sunt
pline de soldati raniti. . . . Laculu, pe care se inganau
luntre usiore cu societâti vesele si cantatôrie, — stă
turbure si parasitu in tacere. . . . Minunat'a cascada
in desertu murmura, nu mai este cine sê-i asculte
si ôptele misteriose. . . . Arborii frumosi cadu, i taia
secura, pentru ca sê-i intrebuinteze la fortifica-
tiune. . . .

Campii elisiciei, unde lampele sér'a reversau o
splendôre magica, unde publiculu unulă pana tardîu,
si cafenelele de cantu ti-oferiau mîi de placeri, — acu-
ma au o colôre posomorita, canteceulu a incetatu, si
lampele luminéza tristu a supra tumultului, ce se pre-
para la o lupta desperata. . . .

Maretiulu Louvre, unde operele celebriloru artisti
atrageau o lume intréga, stă inchisu, si capodoperile
se transpôrta in locuri mai sigure. . . . unde nu le va
ajunge — civilizatiunea prusésca.

Palatulul invalidiloru, cu osemintele marelui Na-
poleonu, in care botranii soldati ni aretau cu superbia
natiunala stéguriie, armele si tunurile, luate de la ini-
mici in lupte gloriöse, — acuma golesce glori'a tre-
cuta. . . .

Teatrele, vr'o douc-dieci si cinci, in cari Terpsichore
si Melpomene incununau pe artisti cu laurii memoririi,
unde aplausele resunau pana la miédiulu noptii, —
stau tôte inchise, câ-ci onôrea natiunala nu mai per-
mite francosiloru a merge in altu teatru, decâtu in cel'a
alu rezbelului. . . .

Si Panteonulu, sacrulu locu, in care repausa som-
nulu eternu binemeritatiu fii ai natiunii, — astadi e
plinu de vagabundi fara pasaportu, pe cari politia
pana la escortare i-a inchisu aice, câ-ci nu i-a mai r-
masu altu locu. . . .

Dar Versailles, acestu raiu pamentescu? . . . Elu
are sê fia cvartirulu generalu alu prusieniloru, si caii
cu copite nemilöse voru sê devastate in câte-va septema-
ni, ceca ce artea a creatu in dieci de ani. . . .

Si tôte aceste trebeu sê se intemple asié, pentru
câ vanitatea unui rege pretinde inaugurarea barbaris-
mului, pentru câ brandenburgulu Vilhelmu vré sê intre
cu ori ce pretiu in Paris ca triumfatoriu.

Welch' eine Wendung durch Gottes Führung!
— a telegrafatu elu sociéi sale la Berlinu dupa catas-
trofa de la Sedan.

Durch Gottes Führung?

Ce satira!

„Inchide-ti ochii Grecia!“

* * *

Sê ne întôrcemu si noi de la acestu actu alu barba-
rismului! . . . Plansulu mameloru, socieloru si copiloru
ni-aru ingrozii si mai multu audiulu. . . . Vederea artilor
plangatôrie ne-ar orbî. . . .

Sê indreptâmu privirea nôstra acolo, unde in locu
de distrugere vedemu intarire, in locu de perdere —
triumfu, si in locu de mörte — viétia.

Intielegemu societatea academica romana.

Onorabilele nôstre cetitôrie sunt informate de
ajunsu despre activitatea academice nôstre sciintifice,
câ-ci „Familia“ n'a urmatu nici esemplulu diarielor
din Bucuresci, cari — nesciindu decâtu numai a se
degradă unulu pe altulu — tacura mai tôte despre lu-
crările acestui institutu de multa importantia, — nici
pe foitiele din Iasi, cari au genialulu programu d'a in-
sultă totu ce e-te natiunalu.

Societatea academica progreséza. Déca ea nu
pôte sê arete rezultate mari, vin'a nu este a ei, ci scur-
tîmea timpului fisicu alu esistintiei sale. Oper'a, de
care se apucara eruditii nostri, lesiconulu, este unu
lucru gigantieu, mai alesu pentru o academiă juna,
care nu are inca la dispositiunea sa nici unu materialu,
ci are sê-si adune ea tôte cele trebuinciose.

O asemenea lucrare si la alte natiuni multu mai
inaintate a consumatu dieci de ani.

Inse chiar si déca ea n'ar fi corespunsu aseptâ-
riloru generale, ceea ce noi contestâmu, nu ni este per-
misu a o desconsideră, cu atâtu mai pucinu a o insultă,
sêu chiar a-i periclită esistintia, — câ-ci ea — de si
măca acuma — este o scôla de nalta cultura natiu-
nala.

Dorere, nu toti membrii ei paru a fi petrunsi de
misiunea unei academie sciintifice, nu toti paru a cu-
nôsce greutătiele cu cari ea are a se luptă mai alesu la
inceputu; câ-ci la din contra unii n'aru fi iesitu din
sinulu ei — in-sultandu-o, ér altii s'aru presintă cu mai
multa promptitudine la sesiunile ei anuale.

Ceea ce inse me dôre mai multu, este, câ si acésta
societate curatu literaria stă espusa fataleloru fluctua-
tiuni politice din Romania.

Ni se scrie, câ guvernulu presinte alu Romaniei
nu este de felu amicu alu acestei societâti, si câ a voit
a o. . . .

„Inchide-ti ochii Grecia!“

* * *

De la o societate sê trecemu la alt'a! . . . De la
Bucuresci sê ne întôrcemu in Transilvani'a la Dev'a,
unde in dîlele de 4 si 5 octomvre c. n. se va tienc
adunarea pentru constituirea societâti cu scopu de a
creă unu fondu la infintiarea unui teatru natiunalu
romanu.

Acésta adunare va formă unu punctu remarca-
bilu in istoria culturei nôstre, câ-ci rezultatulu ei
va fi o societate, care va avé sê tinda la desvoltarea
educatiunii nôstre natiunale. . . . Si cine nu doresce
ast'a?

Sê ne adunâmu dara toti din tôte partile, pentru
ca astu-felu sê punemu temelii durabila unui institutu,
care va fi menitu a conservă si a propagă romanis-
mulu, a stirni in animele tuturorora sacr'a simtîre a iu-
birii de limba si patria! . . .

Devis'a nôstra acuma dara sê fia:

— La revedere in Deva!

Josifu Vulcanu.

Curierul modei.

— Pest'a 21 septemv're. —

Serman'a ex-imperatésa Eugenia ! Dins'a, la care in decursu de două-dieci de ani mîi si mîi de ochi se uitau cu inceputulu fia-carui sesonu, acuma in esiliulu seu dorerosu nu-si mai aduce a minte a dá ordinu creatórielor modei, ca acele sê croiésca sucne mai anguste seu mai largi, sê introduca materie mai intunecóse seu mai deschise, si alte multe instructiuni de aceste.

Ea tace, pentru cá in sedar ar ordiná, nimene nu o-ar mai ascultá. Astu-felu este timpul, nu e vin'a ei.

Inse damele sunt in perplesitate mare, cá-ci éta in imperati'a modei nu mai este domnitória, nu mai este cine sê le indice mod'a cea mai nóua, deci acuma ele nu mai seú cum sê se imbrace, ca sê fia si de acuma inainte recunoscute de elegante.

Si éta sesonulu de tómn'a a si inceputu ! E trebuintia de toalete nóue !

Sê vedemu dara, ce inventara capetele nencoronate ? Ce compusera ele pentru sesonulu de tómn'a ?

Acestu sesonu forméza unu timpu de trasiúne, care inse nu are sê dureze indelungatu. Acuma inca se potu portá vestmintele de véra din lana, cu mantile de cashemir seu catifea.

Cea mai placuta materia acuma e cashemir-ulu, care prin moliciunea, frumseti'a si tari'a sa si-a castigatu de nou complacerea tuturor. Ce e dreptu unu vestmentu de cashemir finu cósta mai atát'a ca si unu vestmentu de metasa usióra, inse tiene mai multu decátu acest'a, si in respectulu frumsetiei stá intr'unu rangu cu metas'a.

Vestmintele cele mai nóue de cashemir se deco-reza cu trei impletiture facute totu din acésta panura, si acomodate a supra in cretíturor de pe tunica. Aceste vestminte sunt si mai frumóse, déca se pórt'a d'a supra unu vestmentu de metasa, a carui parte inferióra de desubtu se póte vedé.

Afara de aceste plete se potu intrebuintiá si alte decoratiuni, d. e. ciucurii de metasa, cari potu fi de diferite colori, inse acomodate dupa etate.

CE E NOU ?

* * (De la Deva) primiramu mai multe scrisori, cari ni anuncia cu bucuria, cá comitetulu arangiatoriu lucra cu zelu si diligintia, pentru ca óspetii, cari se voru aduná acolo in dílele de 4 si 5 octomv're st. n. la constituirea societáti in cestiunea teatrului natiunalu, sê aiba tóte comoditátile necesarie. Din aceste aflámu, cá in sér'a prima a adunárii se va tiené unu concertu insocitu cu declamatiuni, ér in sér'a a dóu'a unu balu; ambele in folosulu teatrului natiunalu. Ugurii din Deva si-a oferitu si dinsii ospitalitatea lor, ma chiar in sa-si adunarea se va tiené in localitátile casinei unguresci. Inregistrámu cu placere acestu actu alu frátietáti.

* * (Societatea academica romana) — completandu-se prin sosirea dlui Babesiu — a tienutu prim'a siedintia plenaria in 31 augustu (12 sept.) In acésta siedinti'a se luá actu despre mórtea binemeritatului G. Munteanu, fostu membru ordinariu alu Societáti. Do-

minea la $\frac{6}{18}$ septemv're s'a tienutu siedintia publica in aul'a universitáti. Cu acésta ocaziune dlui Georgiu Sionu a pronunciatu discursulu seu de receptiune a supra fabulistului Alesandru Donici, la care a respunsu dlui V. A. Urechia in numele Societáti. — Mai insemnámu, cá in un'a din siedintiele academiei dlui Papiu Ilarianu facú urmatóri'a propunere, care se si primí : „Toti membrii Societáti sê fia obligati a presintá la fia-care sesiune anuala un'a seu si mai multe disertatiuni ori memoriuri a supra objectelor ce cadu in cerculu si atributiunile sectóunilor prevédute la art. III. si IV. din statute. Chiar membrii, cari n'aru poté veni la sesiune, inca sê fia obligati la acésta. Aceste disertatiuni se voru ceti in siedintia privata seu publica, dupa cum va decide Societatea. Ele se voru publicá in analele Societáti; liberu fiindu membrulu de a le publicá si separat. Pentru astfelu de scrieri, membrii nu primescu nici-o recompensa de la Societate.“

* * (Concertu si balu in Baia-márc.) Dupa incheierea numerulu trecut primiramu urmatóriu telegramu : „Siomeuta-mare 17 sept. Concertulu si balulu din Baia-mare, arangiatu in favórea institutului de fete romane din Crisiana si a teatrului natiunalu romanu, a reesítu fórte splendidu, participandu o frumósa ghirlanda de óspeti. Cátu mai curendu relatare in detaliu.“ Reportulu specialu promis nu ni-a sositu inca.

* * (O fapta frumósa.) Dlu Mihaiu Vegsieu, parocu romanu in subarbiulu Olaszi din Oradea-mare a asiguratu seminariulu romanu gr. c. din Oradea-mare a suma de 10,000 fl. la societatea de asiguratiune transilvana. Inregistrámu cu bucuria acestu esemplu nobilu, dorindu natiunii nóstre multi preoti atátu de bravi ca parintele Vegsieu !

* * (Scire trista despre Blasiu.) De la Deva se scrie unu diuariu romanescu din Transilvani'a, cá in preparand'a de statu de acolo se afla o multíme de preparandi romani din díeces'a Blasiului. Déca acésta scire e esacta, nu scimu cu se va escusá ordinariatulu metropolitanu din Blasiu. Ce felu ? Acolo am ajunsu dara noi, incátu nu mai vedemu ce tendintia are acea preparandi ? Si déca respectivii seú ast'a, cum potu sê permita preparandilor romani a freeventá unu institutu ca si acésta ? Perirea ta din tine Israile !

* * (Serbare la Putna.) Publicaramu si noi, cá comitetulu centralu din Viena a amanatu serbarea de la Putna pe anulu vítoriu. Cu tóte aceste inse, precum aflámu, in diu'a numita se aduná la dísa manastire unu numeru frumosu de Romani, pentru a serbá memori'a acelu erou natiunalu, pentru care — precum díse dlui Hasdeu — si epitetulu de „mare“ e pré pucinu.

Literatura si arte.

= (Insciintiare pentru „Poesia si Prosa“ si „Amvonulu“.) Esíndu opulu „Poesia si Prosa“ de sub tipariu, in locu de 13, pe 16 cóle, din cari 9 cóle despre literatur'a romana, rogu pe acei dd. prenumeranti, cari si-voru fi schimbatu locuinti'a, sê aiba bunetate, a me insciintiá, ca sê nu se faca smintéla in speditiune. Oplulu s'a tiparitu in 1500 de esemplarie; prenumerate sunt pana acum peste 1100; asié dar mai potemu primí prenumeratiuni si de aci nainte. Papiurul finu, formatulu si tipariulu elegantu. Pretiulu remane 1 fl.

v. a. — Hotaritu, reapucă edarea „*Amvonului*“ pentru an. 1871 anuniu de prenumeratiune lu-voiu publică peste pucinu. Oradea-mare, 20 sept. 1870. Iust. Popffiu.

*** (*Dlu Millo*) si-a incheiatu ciclulu represintatiunilor sale la Lugosiu. Corespundinti'a primita dfilele trecute, ni spune, că succesulu acestui debutu n'a fostu atâtu de splendidu, precum se acceptă. Corespundintele nostru ni insira mai multe cause, cari au contribuitu la neindestulirea publicului; noi inse le omitemu, că-ci este mai bine a nu aduce asemenea lucruri in publicitate. Una inse nu potemu trece cu vedere, si asta e, că opiniunea publica din Lugosiu ar fi doritu, ca unu artistu de greutatu dlui Millo să se fi presintatu acolo cu unu repertoriu mai demnu de dînsulu. Cantionete dsale — dîce corespundintele nostru — potu să faca efectu mare la Bucuresci, că-ci acolo le si intielegu mai bine decâtu noi, — inse noi de la unu artistu ca Millo am acceptatu piese, cari suft la innaltîmea literaturii moderne. Asemene cantionete pe la noi se canta in bererie. Aceste cuvinte de siguru sunt pré grave, si corespundintele nostru n'a consideratu, că ce piese pôte represintă o societate, care — din caus'a caletoriei sale dese — nu pôte fi nici compusa din membri multi, nici provediuta cu o garderoba bogata. Din Lugosiu dlu Millo a mersu la Oravitia, si de acolo la Craiov'a.

*** (*A iesitu de sub tipariu*) la Bucuresci urmatori'a carte: „*Geografi'a fisica si politica a Romaniei*“, lucrata dupa noulu programu scolariu de Dimitriu Frunzescu.

*** (*Romanu nou.*) „*Informatiunile*“ publica unu romanu originalu de dîmn'a Maria Movila. Titlulu romanului e: „*Lupulu*.“

Din strainetate.

*** (*Generalulu Uhrich, aperatorulu Strassburgului.*) Sunt siese septemani, de candu orasiulu Strassburg se apera cu unu eroismu admirabilu. Tunurile germaniloru ruinara deja mai totu orasiulu, inse aperatorii lui totu nu si-au perditu inca curagiulu, ei nici nu vreu s'audia de capitulatiune. Comandantele acestei trupe de adeverati eroi e betranulu generalu Uhrich. Dînsulu si acuma in adancele sale betranetie, trecutu de 68 ani, si-a pastratu spiritulu seu resboinicu. In nrulu presinte publicămu portretulu acestui bravu soldatu, nu va fi de prisosu să adaugemu aice si câte-va notiie biografice. Uhrich fu nascutu in Pflalzburg, la 15 fauru 1802. Precum si numele lui aréta, dînsulu de origine e germanu, dar se numera intre acei elsasiani, cari sunt mai mari francesi, decâtu francesii adeverati. Elu a pasitu pe carier'a militaria la 1820, si a servitu pana la anulu 1867, candu intră in reserva. Cu inceputulu resbelului presinte inse fu chiamatu éra-si in serviciu activu, concediendu-i-se comand'a orasiului, Strassburg. Grigee lui cea d'antăia fu a fortifică acestu orasiu, si cu tôte că n'avu timpu a termină tôte lucrările incepute, elu demustră lumei, că ce pôte să produca unu spiritulu bravu si eroicu!

*** (*In giurulu Parisului*) se si intemplara mai multe lupte mai merunte. Asié se scrie, că in 18 sept. langa Vissonz, 25,000 de francesi au batutu pe 15,000 de germani. Er in interiorulu Parisului, ómenii si acuma au inca timpu a — botezá stradele. Astu-felu stra-

d'a „2 decemvre“ se schimbă in „strad'a Mac-Mahon“, — „*Bulevardulu Haussmann*“ de acuma inainte se va numi „*Bulevardulu Uhrich*.“

*** (*Negotiatiunile de pace*) se continua mereu. Dfilele trecute Favre avu o intrevedere cu Bismarck; dar cum se vede, fara nici unu resultatu. Pretensiunile germaniloru se marescu din dî in dî. Acuma ei pottescu a li se descbide mai antăiu Parisulu, apoi voru a pasu numai la negotiatiuni. Ei pretindu trei miliarde de franci, Elsasi'a si Lotharing'i'a, si jumetate din flot'a marina. Incătu pentru pretensiunea din urma, se dîce, că si Angli'a partinesce pe prussieni. Usioru pôte să crédia ori si cine, că Angli'a intru adeveru ar vedé cu placere slabirea marina a Franciei.

*** (*Guvernulu Prussiei*) nu vré să recunósca republic'a francesca, elu sustiene si acuma dinasti'a lui Napoleonu. Dupa capitulatiunea de la Sedan diuarie publica multe coniecture despre caus'a predării lui Napoleonu. Unele dîceau, că ex-imperatulu numai prin ajutoriulu regelui Vilhelmu speréza a fi rennaltiatu la tronulu francesu. Acuma inse unele foi scriu, că Bismarcku vré să asiedie pe tronulu veduvitu pe Eugeni'a, carea pana ce fiulu ei ar deveni majorenu, ar conduce guvernulu ca regenta. Ce se va alege din tôte, nu se scie, — dar atât'a se pôte constată, că Prussi'a nu va vedé cu multa bucuria in vecinatatea ei o republica.

*** (*Bursa din Berlinu*) a potutu să aiba unu prospectu curiosu la primirea scirii despre capitulatiunea de la Sedan. Abié sósî telegram'a memorabila, si toti banchierii si negotiatorii uitara de tîrgurile lor, si intr'atât'a se insufletira, încatu incepura a cantă numai decâtu cunoscut'a cantare: „*Die Wacht am Rhein*“ si „*Was ist des Deutschen Vaterland!*“ Ce dauna, că n'a fostu fatia si atare pictorulu francesu, ca să fi potutu eternisă cum se cade acestu momentu, in care ómenii fara sufletu s'au — insufletitu!

*** (*Unu nou eluptamentu alu civilizatiunii.*) Resbelulu presinte intre cele mai culte dóue natiuni ale Europei a suprinsu lumea civilizata cu multe crudelităti, de cari nu s'a pomenitu decâtu numai in evulu mediu. Armatoriulu planu — de cumva s'ar fi primitu — ar fi vrednicu a incoronă sírulu acestor brutali-tăti. A nume cine-va in diuariulu „*Liberté*“ propune, ca tôte fierele selbatice din gradinele zoologice ale Parisului să se transporte in casele din marginea orasiului, si acolo apoi să nu li se deie de mancatu o septemana. Candu apoi prussienii voru sósî cu tóta óstea lor sub murii orasiului, flamendele animale selbatice să se lase intre acestia, spre a-si poté stimeră rómea.

*** (*Generalulu Wimpfen*) n'a voitu să subscria capitulatiunea de la Sedan. Bietulu omu se află in o stare fôrte nefericita. Dînsulu numai inainte de aceea cu dóue dfile sósî din Algiri'a, si fu silitu a primi comand'a suprema, că-ci Mac-Mahon zacea ranitu. Elu nu cunoscea planurile maresialului, nici starea armatei. Vediendu inse in urma, că ori ce lupta ar fi de prisosu, trebui să primésca totu-si capitulatiunea. Dar dînsulu, dimpreuna cu mai multi oficiari francesi, nu se supusera capitulatiunii, deci fura declarati de prinsieri ordinari. Wimpfen fu internatu in Cannstadt.

*** (*Maresialulu Mac-Mahon*) n'a moritu, precum se afirmă la inceputu, ci traiesce, si e greu ranitu. Dupa ce se va vindecă, indata va publică documintele sale, prin cari va dovedi, că dînsulu nu se pôte acusă pentru catastrof'a de la Sedan. Elu a voitu să se retraga

la Paris, inse contele Palicao i demandà a întreprinde pericolós'a espeditiune catra Sedan. Oficieri francesi, scapati in Belgi'a, afirma,câ Mac-Mahon s'a portatu ca unu adeveratu erou. Elu cautà mórtea, si se espuse in torentulu glóntieloru; ér candu soldatii sei i se aruncara inaintea calului, elu li dîse: „Lasati-me, amiciloru, sê aretu acestoru regi aperiati de tumultulu loru, cum lupta si móre unu maresialu francesu, déca nu potesê invinga!“ In acestu minutu unu glóntiu i nimeri piciorulu, si atátu de cumplitu lu-vatemà, încâtu i se vediu si osulu.

== (Entusiasmulu la Parisu.) O corespondintia din Parisu, datata din 13 sept., ni spune, cu privire la entusiasmulu si numerulu luptatoriloru francesi, urmatoriele: „Evenimentulu dîlei fu o revista mare militaria, carea a reesitu in modu escelinte. Entusiasmulu pentru aperiare e extraordinariu. Poporatiunea participa la prugatiri in modu neacceptatu. Mai bine de 400.000 inarmati stau gat'a sê se arunce a supra inamicului. Entusiasmatiloru nu li pare nici unu sacrificiu pré mare. Totu ce impedece aperiarea, se delatura fara crutiare. Padurea de la Meudon inca nu s'a aprinsu, ci de-o-candata se taia numai unu numeru anumitu de arbori mai mari, a le caroru-a crengi se imprascia in tóte pârtile, pentru ca estu modu sê se impedece cavaleria inaintarea sa. O parte din aceste crengi fure legate cu croturi gróse, facundu-se si mai pericolóse pentru cavaleria. Partea cea mai mare a puntileru din giurulu Parisului suna stricate. In lupta se va întrebuintia o arma noua, asié numita mitrailleusa cu locomotivu, care resiste veri-carei arme; ea ascunde in intrulu séu 15 fetiori si imprósca fara incetare glóntie. Pana acuma sunt trei mitrailleuse de aceste, si se mai gatescu inca si altele. De la emiterea decretului, care proclama fabricatiunea libera de arme, mai multi fabricanti se ocupa cu gatirea loru. — Intre multe fabrici de arme este cunoscuta si cea de la Cail, in carca lucra preste una miie de ómoni. In mai multe strade, pardosel'a e stricata si pietrele sunt duse in case, de unde se voru arunca a supra nemtiloru, la casu candu voru strabate in cetate; de asemenea se va întrebuintia si oleiu fierbinte.“

* * (Damele din Berlinu) au formatu o societate, care face scame pentru ranii. Acésta societate se aduna in tóte dîlele si lucra cu diligintia. Inse ea are si altu scopu, a nume scóterea cuvintelor francesi din limb'a germana. Fia-care dama, care in conversare întrebuintiea vr'unu cuventu francesu, platesce o anumita pedépsa. Cu tóte aceste inse zelósele dame gresiescu a dese ori in contra regulei. Mai de multe ori scapa din gura cuventulu „madame.“ Óre déca ele aru voi sê dica germanesce cuventulu „caracteru“, de unde si-aru luá cuventulu necesariu? Bietele nemtióice de siguru aru alunecá in mare perplezitate, câ-ci — precum se scie — germanii n'au — „caracteru.“

* * (— In fine va fi pace! —) dîse A. inainte de ast'a cu câte-va dîle. — „Cum asié?“ — lu-intrebà B. — „Dar n'ai cetitu“ — respunse A. — câ in 4 septemvre ambele margini ale Renului fura iluminate; cea din drépt'a — de germani, cea din stang'a — de francesi. Germanii se bucura, câ au Napoleonu; éra francesii, câ nu mai au!“

Gâcitura de sacu de Emilia Maniu.

nu-	pu-	ra	in	O	ta-	pre	ri-
sió-	ti-	cu-	sesi	Des-	diendu	ra	toriu
O	na	ta-	cutu,	can-	Io-	Su-	chi-
re-	e-	loru,	cu-	pre	pla-	Vul-	sió-
mi-ai	vi-	Ér	can-	sifu	se	pu	ne,
po-	ta	fa-	capu	teu	canu.	li-	ca
cutu,	tu	ne	scrisu	di-	ba	mi-	Eu
As-	o	Si	dal-	la	ti-am	candu	le-

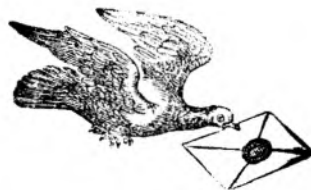
Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 33.

Juna de Romanu sum, Flóre me numescu,
De Traianu plantata 'n Daci'a 'nflorescu;
Limb'a-mi si-originea-mi, juru pe Domnediou!
Nu lo 'nshimbu cu lumea, câ-su romana eu!

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Silvia Moldovanu, Mari'a Popescu, Ersili'a Magdu, Anastasia Leonoviciu, Mari'a Brasioveanu.

Post'a Redactiunii.

☞ Apropiandu-se finea triloniului pres'inte, ne rogâmu de on. nostri prenumeranti, ale caroru abonaminte espira cu finea lui septemvre, sê binevoiesca a le rennoi câtu mai curendu. Pretiulu pe unu 1/4 do anu 2 fl. 50.

☞ Totu-odata anuncâmu, câ esemplarie complete mai avemu inca de la inceputulu semestrului pres'inte, dimpreuna cu cólele esite pan'acuma din „Cavalerii noptii.“ Pretiulu pe jumetate de anu 5 fl.

☞ Espedarea tablouriloru multu poffite va începe in septeman'a viitória. Pan'atunce ne rogâmu de indulgintia.

Dsiórei M. C. Amu cetitu cu bucuria epistol'a. — Ni vei permite a nu publicá articolulu tramisu. Dta vei scí caus'a. Este aceea, de care faci amintire.

☞ Supplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, cól'a XI.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.